

NVE-RME
rme@nve.no

POSTADRESSE
Statkraft AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 Oslo

BESØKSADRESSE
Lilleakervn 6
0283 Oslo

SENTRALBORD
24 06 70 00

TELEFAKS:
24 06 70 01

INTERNETT
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

ORG. NR.: NO-987 059 699

DERES REF./DATO:
201904507

VÅR REF.:

STED/DATO:
23.6.2020

DRIFTSKOORDINERINGEN I KRAFTSYSTEMET – HØRINGSUTTALELSE TIL RAPPORT FRA EKSPERTGRUPPE

Statkraft viser til rapporten fra ekspertgruppen for organisering av driftskoordineringen i kraftsystemet: «Fra brettet til det smarte nettet». Vi vil i det følgende gi kommentarer til rapporten i det vesentlige basert på vår erfaring og rolle som en større kraftprodusent i Norge samt også vår erfaring i å utføre tjenester for ulike kunder (andre produsenter, kraftleverandører og større sluttbrukere).

Rapporten har, naturlig nok, fokus på ansvar og oppgaver for regionale og lokale nettselskaper, og koordinering i forhold til systemansvarlige, samt problemstillinger i forhold til produsenter og sluttbrukere. Vi vil først gi noen generelle kommentarer til rapporten, deretter vil vi kommentere enkelte av forslagene og noen av temaene i rapporten.

Generelle kommentarer

Det er lett å være enig i ekspertgruppens visjon: «Alle nettselskap må i dialog med tilknyttede nettselskap og nettkunder ta ansvar for driften av eget nett». Gruppen poengterer også at de betrakter nettselskaper på ulike nettnivå som likeverdige parter, men med noen forskjeller i oppgaver og ansvar. Vi oppfatter imidlertid at gruppens anbefalinger bygger på noen viktige premisser som kan innebære betydelig behov for økt kompetanse og ressurser hos mange DSO'er. Dette for å få felles metode og verktøy for informasjonsdeling og for å ha tilstrekkelig analysekapasitet. I det følgende vil vi se på forholdet mellom oss som markedsaktør og nettselskap som eier av transportkanalen som bringer våre produkter til kunder eller markeds plass.

For Statkraft er det viktig med tydelige og avklarte roller og ansvar mellom oss som produsent og markedsaktør, og berørte nettselskap som avtalepart i tilknytningspunkt og som systemansvarlig (Statnett) og eventuelt systemoperatør (DSO). Vi oppfatter at hovedprinsippene bør være:

- Vi har et markedsbasert kraftsystem som innebærer at vår markedsagering i størst mulig grad skal baseres på resultatet av aktørenes agering i kraftmarkedet.
- Statnett som Systemansvarlig er gitt betydelig fullmakter og myndighet som både regulerer vår markedsagering og som kan gripe inn i våre disposisjoner. Denne myndighet er det kun den Systemansvarlige som kan ha.
- Vi støtter rapportens vurdering av at for DSO'er så er tilknytningskontrakten den sentrale rammen som regulerer vilkår for tilknytning til, og utveksling/bruk av nettet.

Slike avtaler bør være standardiserte og balanserte avtaler mellom netteier som monopolist og tilknyttede kunder, og baseres på føringer gitt lovgivningen og konsesjoner. Det er naturlig at bransjeorganisasjonene har en sentral rolle i utarbeidelsen av slike avtaler, men det må trolig også forankres i regulering.

- Det må legges til rette for standardiserte rutiner og prosedyrer for informasjonsutveksling og aktivering av tjenester i nettet, for å hindre at tjenestetilbydere må forholde seg til ulike tilnærminger hos ulike DSO'er.
- Hvis operatører hos produsenter (og større forbrukskunder) i den løpende drift både kan bli kontaktet av Systemansvarlig og DSO'er for å endre planlagt produksjon (eller forbruk) må det være avklart på forhånd betingelser/rammer for å levere tjenester til hhv TSO og DSO.
- Nødvendige tjenester knyttet til nettdrift bør TSO og DSO etterspørre av sine nettkunder, men det må være opp til markedsaktører å utvikle og tilby kommersielle produkter som kundene kan levere til nettet. I størst mulig grad bør slike tjenester tilbys via markeds plasser som er tilgjengelig både for TSO og DSO.

Spenningsregulering

Vi støtter rapportens anbefaling om at DSO må legge til rette for at produsenter kan levere reaktiv effekt til dem basert på inngåtte avtaler. Avtalene må inneholde praktiske ordninger og klare rammer for leveranse og betaling. Dette gjelder spesielt i svake nettpunkt med større sluttbrukere og produsenter. Det må være netteier som har ansvar for at større sluttbrukere holder seg innenfor rammene for reaktivt uttak. Produsentene må kunne kreve å ligge innenfor et normalbånd, alternativt kunne få reel betaling for spenningsregulering. Start og stopp av produksjonsenheter for spenningsregulering må kunne gjøres på lik linje med annen regulerkraft. Hvis det ikke er åpenbart om det er TSO eller DSO man skal levere spenningsstøtte til må dette, og rammene for det, avklares på forhånd.

Driftskoordinering

Rapporten anbefaler at driftstanskoordinering så langt som mulig skal gjennomføres lokalt og regionalt hos hver enkelt DSO mens driftsstanser i transmisjonsnettet koordineres og besluttes av TSO. Dette vil neppe være en tilfredsstillende løsning for produsenter som har kraftverk tilknyttet både regionalt distribusjonsnett og transmisjonsnettet. Dette fordi det kan være behov for å koordinere egne og eksterne ressurser, uavhengig om man er tilknyttet DSO eller TSO, for en samlet vedlikeholdsplan.

Mens rapporten sier at driftstanskoordineringen må starte hos den enkelte DSO, tror vi det er mer hensiktsmessig først å avklare hvilke kraftverk i distribusjonsnettet som må sees i sammenheng med transmisjonsnettet for å sikre best utnyttelse og optimal driftstanskoordinering fra et nasjonalt perspektiv. I tillegg bør det også for de som har kraftverk tilknyttet både TSO og DSO tas hensyn hva som er hensiktsmessig koordinering fra deres perspektiv.

Flaskehalshåndtering

Rapporten foreslår at DSO må få driftsmessig og økonomisk ansvar for flaskehalshåndtering i det regionale distribusjonsnettet. Vi har opplevd at verken TSO eller DSO har tatt ansvar for flaskehalser i distribusjonsnettet. Vi støtter derfor at det blir avklart hvem som ansvaret. Rapporten åpner opp for at den enkelte DSO kan velge hva som er en hensiktsmessig løsning og at det er fritt opp til den enkelte DSO hvorvidt man vil knytte seg til en sentral løsning. Vi er redd dette skaper uklarheter og er en dårlig løsning samlet sett.

Etter vårt syn bør man tilstrebe at det er en samlet markeds plass som både TSO og DSO kan bruke til flaskehalshåndtering. I dag stiller vi våre ressurser til bruk for flaskehalshåndtering gjennom bud i det nasjonale/nordiske balansemarkedet, som etter hvert vil bli tilknyttet et europeisk balansemarked. Vi vil ønske at DSO også har tilgang til dette markedet og at man identifiserer bud som er lokalisert bak flaskehalser og som

således har et mer avgrenset område med hensyn på geografi og/eller nettnivå. Det betyr altså at vi ønsker lokale markeder for flaskehalshåndtering velkommen, men de bør knyttes til det sentrale balansemarkedet.

Nøytralitet

Gruppen legger til grunn at vi skal dele våre produksjonsplaner og endog budgivning med DSO'er. Det er åpenbart at DSO'ene må organisere seg slik at informasjon kun blir tilgjengelig til de som har behov for det i rollen som DSO, og som påpekt i rapporten er det viktig at nettkundene har tillit til dette. Dette innebærer bl.a. at man ikke kan ha felles driftssentraler for nett og produksjon. Videre må selvfølgelig DSO'ene opptre som et nøytralt selskap med fokus på rollen som netteier og systemoperatør i distribusjonsnettet uten bindinger til strøm- eller tjenesteleverandører.

Innsidehandel/Remit

Et viktig poeng, som ikke har en fremtredende rolle i rapporten, er at utstrakt informasjonsutveksling både om budgivning, produksjonsplaner og planlegging av driftsstanser vil kunne være markedssensitiv informasjon. Bevisst eller ubevisst tilgang på denne markedssensitive informasjonen vil være lovstridig, ref. bl.a. Remit. Det innebærer også at datasystemer hvor denne informasjonen ligger kun kan være tilgjengelig for DSO-delen av et integrert selskap.

Insentiver

Vi synes det er positivt at rapporten vektlegger insentiver, for netteier også i rollen som DSO og TSO, og konstaterer at kommersielle aktører har behov for ytterligere insentiver til å levere tjenester til nettselskapene. Vi støtter rapportens vurdering om at den økonomiske reguleringen alene ikke er tilstrekkelig til å sikre at nettselskapene gir oss som markedsaktører full tilgang til alle relevante markeder. Vi oppfatter at denne erkjennelsen er basert på at mange av forslagene i rapporten vil bedre aktørenes markedsadgang, men at de medfører betydelig økte kostnader for DSO'ene. Videre sier man at med dagens regler er det usikkert om det «lønner seg» for DSO'ene å gjennomføre anbefalte forslag.

Rapporten kommer imidlertid ikke med noen konkrete forslag, men legger opp til at RME vil undersøke disse forholdene nærmere. Som markedsaktør er vi også opptatt av mulig konflikt mellom DSO/TSOs interesse av å reserve mulige tjenester fra våre anlegg til eget nettområde istedenfor å legge til rette for at våre produkter kan leveres i et marked utenfor den aktuelle DSO eller TSO.

Et forhold om insentiver som Statkraft har tatt opp tidligere er insentivene til TSO (og DSO) til å gjennomføre vedlikehold og opprustning av nettet med minst mulig utilgjengelighet for markedsaktørene og minst mulig reduksjon av handelskapasitet. Dette er ikke vurdert i rapporten bortsett fra at man mener at DSO må være økonomisk ansvarlig for å håndtere flaskehalser i eget nett. Gitt at RME skal vurdere nettregulering, herunder insentiver, mener vi at dette også er en dimensjon som bør tas med i vurderingene.

Vi stiller gjerne opp for å utdype våre synspunkter.

Med vennlig hilsen
for Statkraft AS

Hallvard Granheim
Konserndirektør for Marked og IT